

ב"ה. שיעור יום א' מטות, כה תמוז תשע"ו. אור חיים, מאנסי, נ"י.

מדרש תנחומא צו סימן יד: אמר יחזקאל לפני הקדוש ברוך הוא: ריבוננו של עולם, עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאינו, ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית, וכתוב (אותה) לעיניהם, וישמרו את כל צורותיו ואת כל חוקותיו (יחז' מג יא). וכי יכולין הן לעשות? הניח להם עד שיעלו מן הגולה, ואחר כך אני הולך ואומר להם.

אמר לו הקדוש ברוך ליחזקאל: ובשביל שבני נתונים בגולה, יהא בנין ביתי בטל? אמר לו הקדוש ברוך הוא, גדול קרייתה בתורה כבנינה. לך אמור להם, ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה. ובשכר קרייתה שיתעסקו לקרות בה, אני מעלה עליהם כאלו הם עוסקין בבנין הבית.

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ד: א אבן הייתה בקודש הקודשים במערבו, ועליה היה הארון מונח, ולפניו צנצנת המן ומטה אהרון. ובעת שבנה שלמה את הבית, וידע שסופו ליחרב, בנה מקום לגנוז בו הארון למטה, במטמונייות עמוקות ועקלקלות; ויאשיהו המלך ציווה וגנוז במקום שבנה שלמה, שנאמר (דברי הימים ב לה, ג): **וַיֹּאמֶר לְלוֹיִם הַמְּבִינִים לְכָל-יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לַיהוָה, תָּנוּ אֶת-אֲרוֹן-הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית אֲשֶׁר בָּנָה שְׁלֹמֹה בֶן-דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל--אֵין-לְכֶם מִשָּׂא, בְּפִתְחָ; עֲתָה, עֲבֹדוּ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, נְאֻם, עִמּוֹ יִשְׂרָאֵל.**

וגננו עימו מטה אהרון והצנצנת, ושמן המשחה; וכל אלו לא חזרו בבית שני. ואף אורים ותומים שהיו בבית שני--לא היו משיבין ברוח הקודש ולא היו נשאלין בהן, שנאמר "עד עמוד כוהן, לאורים ותומים. ולא היו עושין אותן אלא כדי להשלים שמונה בגדים לכוהן גדול, כדי שלא יהא מחוסר בגדים.

חידושים וביאורים להיעב"ץ על הרמב"ם: במה שהביא רבינו דברים אלה כאן שנראה לכאורה שאין נפקותא מזה לדינא. וידוע שכל דבריו להלכה אמורים אם בזמן הזה או להלכתא למשיחא. ודברים שאין יוצא מהן דין מהדינים ולא מוסר והנהגה וידיעה הצריכה אין מדרכו ז"ל להטפל בהם בחיבור זה.

יומא נג, ב: דתניא רבי אליעזר אומר ארון גלה לבבל... רבי יהודה (בן לקיש) אומר ארון במקומו נגנו שנאמר (מלכים א ח, ח) ויראו ראשי הבדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה... וחכמים אומרים ארון בלשכת דיר העצים היה גנוז...

יעב"ץ: צורך גדול יש לרבינו בדבר ז לפי שיטתו... דסבר רבינו דהך מילתא דקדושת הבית לא נתבטלה אזלא כמאן דאמר ארון במקומו נגנו. ועכ"פ לענין ביאת מקדש מסבתרא דבהכי תליא דהא כתיב מבית לפרוכת אל פני הכפורת.

רמב"ם בית הבחירה פרק ו: יד. ובמה נתקדשה: בקדושה ראשונה שקידשה שלמה--שהוא קידשה העזרה וירושלים לשעתה, וקידשה אותן לעתיד לבוא. טו לפיכך מקריבין הקרבנות כולן, אף על פי שאין שם בית בנוי; ואוכלין קודשי קודשים בכל העזרה, אף על פי שהיא חרבה ואינה מוקפת במחיצה; ואוכלין קודשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים, אף על פי שאין שם חומה: שקדושה הראשונה קידשה לשעתה, וקידשה לעתיד לבוא. טז. ולמה אני אומר במקדש וירושלים, שקדושה ראשונה קידשתן לעתיד לבוא, ובקדושת שאר ארץ ישראל לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן, לא קידשה לעתיד לבוא: לפי שקדושת המקדש וירושלים--מפני השכינה, ושכינה אינה בטילה. והרי הוא אומר "והשימותי את מקדשיכם" (ויקרא כו, לא); ואמרו חכמים, אף על פי ששוממין, בקדושתן הן עומדים.

דברי הימים א כח, יט: הפל בכתב מיד יהנה, עלי השפיל--פל, מלאכות התבנית.

מלאכים א ח, כ-כא: וְאֶבְיָה הַבֵּית, לְשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. וְאֲשֶׁם שֵׁם מְקוֹם לְאֲרוֹן, אֲשֶׁר-שֵׁם בְּרִית יְהוָה, אֲשֶׁר כָּרַת עִם-אֲבֹתֵינוּ, בְּהוֹצִיאֹו אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

[יב, א] וגנזו⁹¹ שנאמר ויאמר ללוים המבינים בעם הקדושים לה' תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל. ומשמע ליה פשטיה דקרא דלמגנזיה קאמר להו⁹². חדא דארון בבית המקדש הוה קאי, דמאן אפקיה מהתם דאיצטריך יאשיהו המלך לאהדוריה לדוכתיה, אלא למגנזיה התם קאמר להו⁹³. ותו אי לאהדורי לדוכתיה קאמר להו לכתוב קרא בבית ה', וממילא ידענא דשלמה בנייה למקדש, למה לי למכתב בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל, אלא משמע מהכא⁹⁴ דכי בנייה שלמה לבית המקדש הוה ידע דסופו ליחרב וישראל יגלו מעל אדמתם, והכינ בית תחת הקרקע שיהא מוכן לגנוז בו הארון כדי שלא תשלוט בו יד אומות העולם, ועלה קאמר יאשיה בבית אשר בנה שלמה⁹⁵. ואיכא למימר הא דקאמר שלמה⁹⁶ ואכין⁹⁷ שם מקום לארון, אההוא

דוכתא קאמר. ולא כ"ע הוה ידעי ליה לההוא דוכתא, אלא חסידי כהונה ולויה דהוה מסרי להו דור אחר דור, והיינו דכתיב ללוים המבינים בעם הקדושים לה', שהיו מבינים ויודעים את מקומו.
תוספות הרא"ש הוריות יב, א.

צפנת פענח להרגצובי פקודי הפטורה: עיין מה שכתב הרמב"ם ז"ל בהלכות בית הבחירה דזה קאי על מקום שגנזו את הארון.